

We Lwowie, dnia 7. lipca 1902.

Sprawozdanie

komisji prawniczej w sprawie petycji wydziału Towarzystwa wzajemnej pomocy dyaków w Stanisławowie o unormowanie ich utrzymania.

Wysoki Sejmie!

Sprawa unormowania utrzymania sług kościelnych w drodze ustawodawczej nie jest nową.

Sięga ona po rok 1886, kiedy to zaczęły wpływać pierwsze petycje dyaków o polepszenie bytu, Sejm początkowo nie przywiązywał do petycji tych większej wagi, i dopiero w roku 1889 następnie w roku 1894 zastanowił się bliżej nad petycjami stowarzyszenia dyaków wschodniej Galicyi i Towarzystwa dyaków dyecezyi Stanisławowskiej i Przemyskiej i polecił Wydziałowi krajowemu zbadanie sprawy.

Także w r. 1895, kiedy to stowarzyszenie dyaków archidyecezyi lwowskiej zażądało zmiany §. 12 ustawy z d. 15. sierpnia 1866 w tym kierunku, iżby zapewnione im zostało stałe utrzymanie, Wydział kraj. z polecenia Sejmu zwrócił się do ordynaryatów biskupich, celem zażądania opinii.

Na podstawie tejże opinii, która jednomyślnie stwierdziła, iż środki utrzymania sług kościelnych są niedostateczne, gdyż zależą wyłącznie od dobrowolnych datków parafian, przedłożył Wydz. krajowy w r. 1895 projekt ustawy zmieniającej niektóre §§. ustawy z r. 1866, która przez Wysoki Sejm uchwaloną została.

Tak powstała ustawa z 16. kwietnia 1896 zmieniająca między innymi także §. 12. ustawy poprzedniej o tyle, iż przepis tego §. dotyczący pokrycia wydatków liturgicznych i utrzymania sług kościelnych odnoszący się dotąd do parafii rzymsko katol. rozszerzyła także do parafij gr. katolickich.

Przepis ten jednak §. 12 nie wywołał zadowolenia, bo nie określa jasno, jak wysoka kwota użyta być ma na pokrycie wydatków liturgicznych a ile należy się sługom kościelnym tytułem stałego utrzymania. Toteż znowu w r. 1896, 1897 i 1898 wpływały liczne petycje towarzystwa wzaj. pomocy dyaków dyecezyi lwowskiej, przemyskiej i stanisławowskiej wreszcie w r. 1899 petycja komitetu dyaków i organistów całej Galicyi, któreto petycje przekazywał Wys. Sejm. Wydziałowi krajowemu. Także w roku 1900 wpłynęła petycja organistów galicyjskich o regulację płacy i odesłana została do komisji prawniczej, sprawozdanie jednak komisji skutkiem krótko trwającej sesji sejmowej nie przyszło na porządek dzienny.

Wreszcie w roku 1901 poseł Brunicki wniósł nowelę do ustawy z 16. kwietnia 1896 Dz. ust. kr. 25. zmieniającą postanowienia §. 12. tejże ustawy. Projekt ten odesłany został do Wydziału krajowego jako do komisji i sprawa znowu pozostaje niezakończona.

Obecnie стоимy przed nową petycją wydziału towarzystwa wzajemnej pomocy diaków w Stanisławowie.

Komisja prawnicza uznając w zupełności słuszne żądanie w petycji wyrażone i polegające na jednomyślnem orzeczeniu wszystkich 3 ordynaryatów biskupich, które oświadczyły, że utrzymanie sług kościelnych, jako zależne jedynie od dobrowolnych datków, winno być unormowane ustawą — stwierdza, iż przepis §. 12. ustawy z dnia 16. kwietnia 1896 nie dosć jasno wyraża, ile z ogólnej kwoty na cele liturgiczne i utrzymanie sług kościelnych przeznaczonej przypadać ma na utrzymanie sług kościelnych, i mniema, że §. ten winien ulegć zmianie takiej, iżby wyraźnie było postanowione:

Jak wysokie ma być roczne utrzymanie sług kościelnych.

Ponieważ na pokrycie tego wydatku nie wystarczą źródła w §. 12. powyższej ustawy wymienione, przeto przypadnie na parafian obowiązek uiszczenia w stosunku do podatków pewnego datku, który oczywiście będzie musiał być wyższym od tego, o którym wspomina §. 12. Przy tej sposobności wyraża komisja mniemanie, iż z uwagi na to, iż obecna ustawa nie określa dokładnie sposobu pobierania i ściągania powyższych datków, byłoby wskazaniem, aby takowe nastąpić mogło za pomocą tych samych organów i środków co podatki wedle brzmienia §. 87. ust. gminnej. Wreszcie pozwala sobie komisja prawnicza zauważyć, iż z względu na to, iż sprawa uregulowania utrzymania sług kościelnych ciągnie się już lat 16, byłoby może na czasie, aby Wydział krajowy zastanowił się nad nią bliżej i przedłożył Wysokiemu Sejmowi odpowiedni wniosek.

Wobec powyższych okoliczności komisja prawnicza wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w myśl powyższych wskazówek na najbliższej sesji sejmowej wniósł nowelę do ustawy z 16. kwietnia 1896 zmieniającą brzmienie §. 12. tejże ustawy.

Przewodniczący :

Dr. Władysław Czaykowski.

Sprawozdawca :

Brunicki.